

ВИТОМИР ВАСИЛИЋ

**АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ПРОМЕНЕ НА
ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ЛУЧАНИ (ДРАГАЧЕВО)
ОД 1941. ДО 1995. ГОДИНЕ**

Витомир Василић
УУ 32000 Чачак
Кулиновци

UDK: 908 "1941/1995" (497.11)

Преглед административно-територијалних промена у Драгачеву (општина Лучани) од 1815. до 1941. године публикован је у Зборнику радова Народног музеја у Чачку, 1997.¹

Од 1941. до 1944. године, после капитулације Краљевине Југославије и за све време немачке окупације Србије, на подручју Драгачева, тј. данашње општине Лучани, важила је административно-територијална подела заснована на Уредби квинслиншке владе Милана Недића од децембра 1941. Уредбом се укидају бановине и утврђује подела земље

1. Први део ове теме, који обухвата период од 1815. до 1941, објављен је у Зборнику радова Народног музеја – Чачак, бр. XXVII, Чачак, 1997, стр. 355–374.

2. *Службене новине*, бр. 136^А од 26. децембра 1941, стр. 1.

на округе, срезове и општине.² Данашња територија општине Лучани била је укључена у округ краљевачки, све до почетка децембра 1944, када је укинут краљевачки, а формиран округ чачански.

У окупираној Србији окупатор је настојао да, поред полицијског и жандармеријског апарата, задржи и све старе среске и општинске власти и стави их себи у службу у циљу јачања свог ратног потенцијала, који је користио у име „новог европског поретка”. На подручју бившег округа чачанског (коме је, поред осталих срезова, припадао и срез драгачевски), неке среске и општинске власти заиста су радиле у условима окупације и у корист окупатора. Такав је случај био и са Начелством среза драгачевског и жандармеријском станицом у Гучи, као и са једним бројем општина на том подручју. „Власт, среска и општинска, отворено је служила окупатору. Прављени су спискови учесника у априлском рату, пописи возила, Јевреја, Рома...”³

Међутим, планови окупатора били су осујећени почетком устанка и народноослободилачком борбом слободарског српског народа од 7. јула 1941. године, организованог и руковођеног од стране КПЈ и других истинских родољуба са другачијим политичким опредељењем. Од почетка ослободилачке борбе као циљ постављено је уништење окупатора и „апарата старе Југославије, који је окупатору успело ставити потпуно у своју службу”.⁴

Рушењем старе власти, неки партизански одреди су већ у јулу почели да образују „своје прве нове органе за помоћ војсци који се називају ослободилачким комитетима, а негде и одборима за ослобођење”.⁵ Они су постепено прерастали у прве народноослободилачке одборе као носиоце нове власти, која се рађала на рушевинама бивше Краљевине Југославије. Органи нове власти функционисали су у свим деловима Србије који су били ослобођени од окупатора. Тако су крајем августа и почетком септембра 1941. године на подручју бившег округа чачанског функционисала 34 илегална народноослободилачка одбора. Срез трнавски (са свим селима) био је обухваћен у шест општинских одбора. Исти случај био је и у срезовима љубићком и таковском.⁶ У срезу драгачевском вршене су припреме за формирање Среског народноослободилачког одбора. Половином септембра 1941, на иницијативу

3. Радован М. Маринковић, Томислав Протић и Јован Радовановић, *Драгачево*, Чачак – Лучани, 1981, стр. 122.

4. Миливоје Ковачевић и Милан Јермић, *Народна власт у Србији 1941–1961*, Београд, 1962, стр. 10.

5. Исто, стр. 11.

6. Исто, стр. 34.

Среског поверенства КПЈ за срез драгачевски и Команде места у Гучи, формиран је Срески народноослободилачки одбор за срез драгачевски.⁷ У њега су изабрани представници оба устаничка покрета – четничког и партизанског.

Процес формирања народноослободилачких одбора интензивирао је после ослобођења Горњег Милановца, Чачка и Лучана. „Тако је на територији бившег среза трнавског образовано осам општинских народноослободилачких одбора који су обухватили 22 села; на територији среза љубићког формирана су четири општинска народноослободилачка одбора за девет села; на подручју среза таковског формиран су народноослободилачки одбори за свако село (било их је 22); на подручју среза драгачевског формирано је 16 народноослободилачких одбора (седам сеоских и девет општинских)“.⁸

Крајем новембра 1941. после снажне непријатељске офанзиве, привремено је прекинут континуитет рада народноослободилачких одбора на целом подручју бившег округа чачанског, па и у Драгачеву. И поред насиља и терора окупатора и његових сарадника, народноослободилачки одбори настављају да раде у строгој илегалности. Крајем 1944. године народноослободилачки одбори убрзано су обнављани и формиран на читавој територији бившег округа чачанског. Средином октобра формиран је Окружни народноослободилачки одбор за округ чачански у Горњем Милановцу.⁹ Обухватао је срезове: драгачевски, љубићки, моравички, трнавски, жички, студенички, таковски и качерски.

У току децембра образовани су срески народноослободилачки одбори за срезове љубићки и трнавски. Народноослободилачки одбор за срез драгачевски поново је формиран на Првој среској скупштини 15. јануара 1945. под истим називом.¹⁰

За даљи развој народноослободилачких одбора од изузетне важности била је Одлука о устројству и пословању народних одбора и скупштина демократске Србије. Овај акт донела је Антифашистичка скупштина народног ослобођења Србије (АСНОС) 1. децембра 1944. године.¹¹ Њиме се утврђују месни, општински и рејонски народноосло-

7. Радован М. Маринковић, Томислав Протић и Јован Радовановић, *Драгачево*, Чачак – Лучани, 1981, стр. 264.

8. Миливоје Ковачевић и Милан Јеремић, н.д., стр. 36.

9. Међуопштински историјски архив – Чачак (у даљем тексту ИАЧ), Ђорђе Цајић, *Власић 1941–1945*, у рукопису, стр. 74.

10. ИАЧ, Народни одбор среза драгачевског – Гуча, Записник од 15. јануара 1945, кут. инв. бр. 1.

11. *Службени гласник НРС* бр. 2/1945.

бодилачки одбори као основне јединице народне власти и градски, сре-ски и окружни народноослободилачки одбори као виши степени народноослободилачке власти.

Члан 2. ове одлуке гласи: „Функције, законодавне и извршне, народноослободилачка власт, као државна власт, врши преко народноослободилачких одбора, почев од сеоског, општинског или преко градског, односно рејонског народноослободилачког одбора, као основне јединице државне власти, те преко рејонских, градских, среских и окружних народноослободилачких скупштина и њихових извршних органа, до Антифашистичке скупштине народног ослобођења Србије и њеног Председништва, као највиших законодавних и извршних органа државне власти и Народне владе Србије као највишег извршног и наредбодавног органа државне власти у Србији”.¹²

Народноослободилачки одбори на подручју Драгачева носили су називе: „месни народноослободилачки одбор”, „општински народноослободилачки одбор” или једностравно – „народноослободилачки одбор” са назнаком места у коме се налазило његово седиште. По правилу, најчешће се обухватало једно село, или више села, са седиштем у местима укинутих политичких општина бивше Краљевине Југославије. На тај начин стваран је нови систем административно-територијалних јединица у Србији, као што су: села, општине, градови, срезови и окрузи. Власт су вршили народноослободилачки одбори села и градова, који су преко срезова и округа повезивани са органима НР Србије.

Народноослободилачки одбори села, општина или градова, који се не деле на рејоне, имали су, као свој извршни орган, председника, два потпредседника, секретара и извештајни број чланова одбора. Извршни органи народноослободилачких одбора били су за свој рад одговорни одбору на чијем су челу и извршним органима власти вишег степена (среза, округа).

Народноослободилачки одбори бирани су непосредно од народа на народним скупштинама. Основна дужност им је била да организују народ за борбу против окупатора и његових сарадника, да обезбеђују државни и друштвени поредак, да штите личну и имовинску безбедност грађана, да обезбеде руковођење у области привреде, просвете, културе и здравства и да се старају о спровођењу закона и законских прописа на свом подручју.

При сваком народноослободилачком одбору постојао је народноослободилачки фонд, којим је руководио један од потпредседника.

12. Исто.

У Драгачеву, односно на територији нешто широј од данашње општине Лучани, процес обнављања и формирања нових одбора, где их раније није било, отпочео је крајем 1944, а завршио се почетком 1945. У истом периоду њихов рад саображен је са одредбама Одлуке о устројству и пословању народноослободилачких одбора од 1. децембра 1944.

Из пописа народноослободилачких одбора од 8. фебруара 1945. види се да је тадашња територија округа чачанског административно била уређена на следећи начин:

1. Округ чачански и Окружни народноослободилачки одбор са седиштем у Чачку са срезовима и општинама и њима:

– драгачевски и Срески народноослободилачки одбор у Гучи са 15 општина,

– качерски и Срески народноослободилачки одбор у Белановици са 17 општина,

– љубићки и Срески народноослободилачки одбор у Љубићу са 15 општина,

– моравички и Срески народноослободилачки одбор у Ивањици са 14 општина,

– таковски и Срески народноослободилачки одбор у Горњем Милановцу са 16 општина,

– трнавски и Срески народноослободилачки одбор у Чачку са девет општина,

– жички и Срески народноослободилачки одбор у Краљеву са 31 општином, и

– студенички и Срески народноослободилачки одбор у Рашки са 17 општина.¹³

У Драгачеву је тада било формирано осам народноослободилачких и седам месних народноослободилачких одбора.

Развој народноослободилачких одбора, њихова унутрашња организација и задаци били су у складу са одлукама Председништва АСНОС-а све до 1946. године.

Доношењем Устава ФНРЈ 31. јануара 1946. и на основу Општег закона о народним одборима 25. маја 1946. створени су услови за процес даље изградње локалних органа државне управе. Поред осталих новина, уведени су називи: „окружни народни одбори”, „срески народни одбори”, „градски народни одбори” и „месни народни одбори”.¹⁴

13. ИАЧ. Народни одбор округа чачанског -- Чачак, акт бр. 1/1945, кут. инв. бр. 1.

14. Службени листи ФНРЈ, бр. 43/1946.

Од 1944. до 1947. године на подручју Драгачева извршене су знатне територијалне промене. Поред промена у саставу појединих одбора, смањена је територија Драгачева преласком неких села у састав других срезова. Тако су 25. децембра 1945. године из састава среза драгачевског издвојени и припојени срезу ариљском месни народноослободилачки одбори Вирово, Миросаљци и Трешњевица, а 18. јуна 1946. месни народни одбори Пилатовићи и Прилипац – срезу пожешком.¹⁵

ПРОМЕНЕ ОД 1947. ДО 1949.

Народна скупштина Народне Републике Србије донела је 18. априла 1947. Закон о административно-територијалној подели НР Србије.¹⁶ По њему су административно-територијалне јединице: срезови, градови, градски рејони и подручја месних народних одбора или градских насеља. Овим законом укинута су окрузи, а с њима и окружни народни одбори тако да између средских и централних органа државне власти више није било посредника. Драгачево је било обухваћено срезом драгачевским, чије је седиште било у Гучи, али са доста смањеном територијом. Из среза драгачевског издвојени су 18. априла те године и припојени: МНО Дљин срезу пожешком, МНО Осоница – срезу моравичком, а село Брезовица – срезу трнавском.¹⁷

Према наведеном закону, надлежност среза драгачевског простирала се на подручја следећих месних народних одбора:

Р. бр.	Назив МНО	Седиште МНО	Села, насељена места
1.	Вича	Вича	Вича и Кривача
2.	Горачићи	Горачићи	Горачићи, Губеревци и Живица
3.	Горњи Дубац	Горњи Дубац	Горњи Дубац и Толишница
4.	Горња Краварица	Горња Краварица	Горња Краварица
5.	Граб	Граб	Граб и Рогача
6.	Гуча (село)	Гуча	Гуча, Рти и Турица
7.	Гуча (варошица)	Гуча	Гуча

15. Службени гласник НРС бр. 44/1945. и бр. 38/1946.

16. Исто, бр. 17/1947.

17. Исто.

8.	Доњи Дубац	Доњи Дубац	Доњи Дубац
9.	Доња Краварица	Доња Краварица	Доња Краварица и Лис
10.	Зеоке	Зеоке	Зеоке
11.	Каона	Каона	Властељице, Милатовићи и Каона
12.	Котража	Котража	Бели Камен, Вучковица, Пшаник и Котража
13.	Лиса	Лиса	Лиса
14.	Луке	Луке	Луке
15.	Лучани	Лучани	Крстац, Лисице и Лучани
16.	Марковица	Марковица	Дучаловићи, Марковица, Негришори и Ртари
17.	Тијање	Тијање	Пухово и Тијање

Овај закон унео је мање промене у погледу састава неких месних народних одбора унутар среза. Такав је случај био са месним народним одборима Дучаловићи и Ртари, који су укинуги, а њихова територија припојена Месном народном одбору Марковица, док је територија укинутог Месног народног одбора Лисице припојена Месном народном одбору Лучани.

Закон о народним одборима из 1946. и 1949. године, уз разна упутства којима су ближе одређивани задаци месним народним одборима, представљали су фазу послератног развоја нове власти, време револуционарног етатизма и политичког и управног централизма.

ПРОМЕНЕ ОД 1949. ДО 1951.

У овом периоду уведене су области као више административно-територијалне јединице у Народној Републици Србији. Ово је учињено Законом о подели територије Народне Републике Србије на области од 16. маја 1949. године.¹⁸ Према овом закону територија Србије дели се на следеће области: београдску, крагујевачку, нишку, тимочку и титовоужичку. Титовоужичка област обухватала је 14 срезова. Међу њима и срез драгачевски, односно подручје данашње општине Лучани. На тај начин, срез драгачевски потпао је под надлежност Народног одбора области титовоужичке.

18. Исто, бр. 23/1949.

Подела територије Народне Републике Србије на области није се дуго одржала. Указом Президијума Народне скупштине Народне Републике Србије од 27. новембра 1951. донета је одлука о укидању области као административно-територијалних јединица и о престанку рада обласних народних одбора на подручју Србије.¹⁹ Укидањем области Срески народни одбор среза драгачевског поново је стављен под непосредни надзор органа Народне Републике Србије. Већи део послова, који је био у надлежности обласних народних одбора, пренет је у надлежност среских и градских народних одбора.

У овом периоду донето је неколико законских прописа, који су се односили на промене у погледу састава и граница територија неких месних народних одбора на подручју среза драгачевског. Поред осталих, Законом о подели Народне Републике Србије од 11. фебруара 1950. издвојен је из састава среза драгачевског МНО Луке и припојен срезу моравичком. Законом су спојена подручја месних народних одбора села Горњи Дубац и Доњи Дубац у један месни народни одбор под називом: МНО Дубац са седиштем у Горњем Дубцу. Истовремено село Толишница издвојено је из састава бившег МНО Горњи Дубац и образовало је посебан МНО за своје подручје.²⁰

ПРОМЕНЕ ОД 1951. ДО 1963.

Овај период карактеришу крупне промене у друштвено-политичком животу земље. Оне се огледају у увођењу радничког самоуправљања и јачању улоге и положаја општина као основних локалних органа власти. У складу с тим, донет је Општи закон о народним одборима, у априлу 1952. године, који је означио процес децентрализације читавог друштвеног система.²¹ Поред осталог, промене су се односиле на укидање месних народних одбора и на стварање већих административно-територијалних јединица – општина и општинских народних одбора спајањем подручја више укинутих месних народних одбора. При том, водило се рачуна да новоформиране општине представљају економски јаке целине са повољним саобраћајним везама између њиховог седишта и насељених места, уз уважавање традиција и жеља грађана. Подручја народних одбора општина утврђена су Законом о подели територије

19. Исто, бр. 37/1951.

20. Исто, бр. 7/1950.

21. *Службени лист ФНРЈ* бр. 22/1952.

Народне Републике Србије из априла 1952. године.²² Према овом закону, у срезу драгачевском тада су укинута месни народни одбори Гуча (село), Зеоке и Горња Краварица, а Срески народни одбор за срез драгачевски променио назив у Народни одбор среза драгачевског.

Законом су тада у срезу драгачевском утврђене општине:

1. Општина Вича с насељима: Вича, Кривача;
2. Општина Горачићи с насељима: Горачићи, Губеревци и Живица;
3. Општина Дубац с насељима: Горњи Дубац и Доњи Дубац;
4. Општина Гуча с насељима: Гуча (варошица), Гуча (село), Рти и Турица;
5. Општина Доња Краварица с насељима: Доња Краварица и Горња Краварица;
6. Општина Каона с насељима: Властелице, Каона и Милатовићи;
7. Општина Котража с насељима: Бели Камен, Вучковица, Котража и Пшаник;
8. Општина Марковица с насељима: Дучаловићи, Марковица, Негришори и Ртари;
9. Општина Тијање с насељима: Зеоке, Пухово и Тијање;
10. Општина Лучани с насељима: Крстац, Лисице и Лучани;
11. Општина Лиса с насељем: Лиса;
12. Општина Толишница с насељем: Толишница.

Даљи процес децентрализације политичке власти представља доношење и спровођење у живот Општег закона о уређењу општина и градова од 16. јуна 1955, републичког Закона о спровођењу уређења општина од 1. јула 1955. и Закона о подручјима срезова и општина у Народној Републици Србији те године.²³ Реорганизација општина, која је, на основу њих, спроведена 1. септембра 1955. обележава увођење у живот комуналног уређења.

Најбитнију карактеристику комуналног система чине нови положај и надлежности општина. Многе надлежности и послови ранијих срезова у области привреде, комуналних послова и грађевинарства, управљања општенародном имовином, здравља, социјалног старања, просвете и културе, унутрашњих послова и опште управе пренети су на

22. Службени гласник НРС бр. 15/1952.

23. Службени листи ФНРЈ бр. 26/1955; Службени гласник НРС бр. 55/1955; Исто, бр. 56/1955.

народне одборе нових општина. Тежиште комуналне самоуправе и локалне власти постављено је на општину као комуноу, а не на срез. Статутом, као највишим правним актом општине, одређена су њена права и дужности. Срез је у новом комуналном систему постао „виша комунална заједница комуна”, чији је задатак „да усмерава и врши надзор над радом комуна и да решава питања од заједничког интереса за више општина у циљу унапређења среза као целине”.

Да би општине могле да извршавају своје задатке, Законом о подручјима срезова и општина од јула 1955. утврђена су много шира подручја новоформираних народних одбора општина, као услова за увођење комуналног система. Истим Законом укинут је срез драгачевски, чија је територија укључена у подручје новоформираног среза Чачак. У оквиру овог среза, на подручју садашње општине Лучани, укинуте су све претходне и образоване нове општине са насељима:

1. Општина Лучани с насељима: Дучаловићи, Доња Краварица, Бераћ, Крстац, Лис, Лисице, Лучани, Марковица, Негришори, Пухово и Ртари;
2. Општина Горачићи с насељима: Горачићи, Губеревци и Живица;
3. Општина Гуча с насељима: Гуча (варошица), Гуча (село), Вича, Горња Краварица, Граб, Зеоке, Кривача, Рогача, Рти, Тијање и Турица;
4. Општина Каона с насељима: Властелице, Горњи Дубац, Доњи Дубац, Каона и Милатовићи;
5. Општина Котража с насељима: Бели Камен, Вучковица, Котража, Пшаник.

Овим законом су на подручју бившег среза драгачевског укинути народни одбори општина:

1. НОО Вича а Вича и Кривача припојене су општини Гуча;
2. НОО Горњи Дубац, а Горњи Дубац и Доњи Дубац припојени су општини Каона;
3. НОО Граб, а Граб и Рогача припојени су општини Гуча;
4. НОО Доња Краварица, а Доња Краварица припојена је општини Лучани и Горња Краварица општини Гуча;
5. НОО Марковица, а Дучаловићи, Марковица, Негришори и Ртари припојени су општини Лучани;
6. НОО Тијање, а Зеоке и Тијање припојена су општини Гуча, док је Пухово припојено општини Лучани.

Даљим развитком комуналног система повећавани су и задаци општина. Оне су, као основне ћелије друштва, биле обавезне да самостално организују и обезбеђују задовољавање свих животних потреба грађана на својој територији. У складу с тим, од јуна 1957. вршене су нове територијалне промене општина укидањем економски слабијих и припајањем њихових територија јачим општинама.²⁴ Те године укинуте су општине Горачићи и Котража, а њихова територија припојена општини Гуча. Из састава општине Лучани издвојени су Дучаловићи и припојени општини Овчар Бања.

Доношењем Закона о подручјима општина и срезова у Народној Републици Србији од 26. новембра 1959. вршена су даља укрупњавања срезова и општина.²⁵ Подручје општине Лучани и даље је било у оквиру среза Чачак, чије границе овим законом нису померане. Промене су вршене у саставу општина у оквиру среза. Поред осталих, тада су укинуте општине Каона и Овчар Бања. Села Властељице, Горњи Дубац, Доњи Дубац, Каона и Милатовићи, из укинуте општине Каона, припојена су општини Гуча. Село Дучаловићи, из укинуте општине Овчар Бања, припојено је општини Лучани.

После ових административно-територијалних промена, на подручју данашње општине Лучани, остале су само две општине: Гуча и Лучани.

Следеће административно-територијалне промене уследиле су на основу Закона о изменама и допунама Закона о подручјима срезова и општина у Народној Републици Србији од 17. новембра 1962.²⁶ Поред осталих, укинути су срезови Чачак, Краљево и Крушевац и образован нови са седиштем у Краљеву. У срез Краљево укључена је и територија садашње општине Лучани. Овим законом укинута је општина Гуча, а њено подручје у целини припојено је општини Лучани, тако да је на подручју бившег драгачевског среза остала само једна општина.

Уставом Социјалистичке Републике Србије од априла 1963. народни одбори општина прерасли су у скупштине општина.²⁷ По њему, скупштина општине је основна друштвено-политичка заједница, највиши орган власти и друштвеног самоуправљања.

Административно-територијалне промене у Србији вршене су и касније, нарочито после доношења Уставног закона о укидању срезова у Социјалистичкој Републици Србији и Закона о изменама и допунама

24. Исто, бр. 27/1957.

25. Исто, бр. 51/1959.

26. Исто, бр. 45/1962.

27. Устав Социјалистичке Републике Србије, Београд, 1963, стр. 86.

Закона о образовању општина у Социјалистичкој Републици Србији из 1966. године.²⁸

Спровођењем ових законских прописа, с 3. мартом 1967. укинута су срезови у Социјалистичкој Републици Србији. Тада је престао да постоји и срез Краљево.²⁹ Али, ове промене нису биле од значаја за подручје општине Лучани.

Ради остварења трајне сарадње, планирања и усклађивања својих планова са плановима економског развоја других општина, Скупштина општине Лучани је од 28. јула 1975. удружена у Међуопштинску регионалну заједницу Краљево.³⁰

На основу Закона о територијалној организацији општина од 30. јула 1977. утврђено је да Скупштина општине Лучани обухвата 35 насељених места:³¹

Бели Камен, Вича, Властељица, Вучковица, Горачићи, Горња Краварица, Горњи Дубац, Граб, Губеревци, Гуча (варошица), Гуча (село), Дљин, Доња Краварица, Доњи Дубац, Дучаловићи, Ђераћ, Живица, Зеоке, Каона, Котража, Кривача, Крстац, Лис, Лисице, Лучани, Марковица, Милатовићи, Негришори, Пухово, Пшаник, Ртари, Рти, Рогача, Тијање и Турица.

Уредбом о начину вршења послова министарстава и посебних организација ван њиховог седишта, Влада Републике Србије образовала је подручне центре, тј. округе 30. јануара 1992.³² Тада је на подручју Србије образовано 29 округа. Општина Лучани укључена је у састав Моравичког округа, чије је седиште у Чачку.

*

* * *

Од ослобођења земље 1945. године, па надаље, административно-територијалне поделе на подручју Драгачева, односно садашње територије општине Лучани, биле су честе и веома сложене. Крајем 1944. године на овом подручју био је формиран велики број народноослободилачких одбора. Они су обично обухватили по неколико села, а неретко и само по једно. Седишта су им углавном била у местима у којима су се налазиле општине бивше Краљевине Југославије.

28. Службени лист среза Краљево, бр. 28; Службени гласник СРС бр. 51/66.

29. Исто, бр. 46/1966.

30. Службени гласник СРС бр. 33/1975.

31. Исто, бр. 31/1977.

32. Исто, бр. 3/1992.

Од 1945. до 1955. године трајао је динамичан процес груписања општина, односно укидање малих и економско слабих и формирања већих и економски јачих општина. Ово је означено Општим законом о народним одборима из 1946. и Законом о административно-територијалној подели НР Србије из 1947. године.

Првим законом уведени су једнообразни називи за све степене административно-територијалних јединица, као: „окружни народни одбори”, „срески народни одбори”, „градски народни одбори” и „месни народни одбори”.

Другим законом укинута су окрузи као административно-територијалне јединице. Остали су срезови, градови, месни народни одбори... Драгачево је било обухваћено једним срезом, али са сталном тенденцијом смањења његове територије. Још крајем 1945. из његовог састава издвојени су Вирово, Миросалци и Трешњевица и припојени срезу ариљском, а јуна 1946. Пилатовићи, Прилипац и Церова – срезу пожешком. Законом из 1947. Осоница је припојена срезу моравичком, а Брезовице – срезу трнавском. Године 1950. село Луке припојено је срезу моравичком, средином јуна 1955. село Лиса – општини Ивањица, а 1959. село Толишница општини Краљево.

Најкрупније административно-територијалне промене на подручју општине Лучани извршене су 1955. године. Спровођењем у живот концепције радничког самоуправљања у привреди и изградњом комуналног система донет је низ законских аката, којима је битно промењена административно-територијална структура овог подручја. У току 1955. укинут је срез драгачевски, а његова територија припојена је новоформираном срезу Чачак. Истовремено, образоване су нове општине: Лучани, Горачићи, Гуча, Каона и Котража.

Општине Горачићи и Котража укинуте су 1957, Каона 1959, а Гуча 1962. године. Подручја укинутих општина припојена су општини Лучани. Исте, 1962. укинут је и срез Чачак, па је општина Лучани укључена у новоформирану срез Краљево.

Као административно-територијалне јединице срезови су укинута у СР Србији 1967. године. Тада је укинут и срез Краљево.

На тај начин, завршен је процес административно-територијалних подела на подручју Драгачева. Остала је само општина Лучани, која обухвата највећи део подручја бившег среза драгачевског, без једног броја села која су припојена другим општинама.

CHANGEMENTS ADMINISTRATIFS RELATIFS AU TERRITOIRE DE LA
COMMUNE DE LUČANI /RÉGION DE DRAGAČEVO/
ENTRE 1941 ET 1995

Le territoire de l'actuelle commune de Lučani /petite ville de la Serbie occidentale/, connu sous le nom de Dragačevo, a fait l'objet, à la suite des prescriptions de loi correspondantes, de fréquents changements administratifs relatifs à l'étendue de son territoire. Au début il était divisé en plusieurs communes, comprenant chacune une à cinq agglomérations rurales. Plus tard, certaines de celles - furent groupées pour former des unités plus grandes. Actuellement, la commune de Lučani est constituée de la majorité des villages du Dragačevo, car, au lendemain de la Seconde guerre mondiale, certains villages du Dragačevo – ce qui est signalé dans le présent ouvrage – furent administrativement incorporés dans d'autres communes voisines: Brehzovica dans celle de Tchatchak; Tolišnica dans celle de Kraliévo; Luke, Lisa et Osionica dans celle d'Ivanitsa; Trešnjevica, Cero-va, Virovo et Dragojevac dans celle d'Arlié et Pilatovići, Prilipac et Lopaš dans celle de Pojéga.

Vitomir Vasilic